

Európska únia – rozšírenie a poľnohospodárstvo

1) Čo je v hre?

- n Vízia budúcnosti: mierová, dynamická a sociálne bezpečná Európa od Atlantiku po Ural.
- n Hlavná výzva: možno prezentovať spoločenský model, ktorý je taký atraktívny a presvedčivý, že je všeobecne akceptovateľný verejnosťou?
- n Konkrétny inštitucionálny prístup: vytvoriť spoľahlivú sociálnu sieť, ktorá zabezpečí rovnováhu medzi potrebnou dynamikou ekonomického vývoja a snahou o sociálnu a ekologickú bezpečnosť a spravodlivosť s cieľom dosiahnuť mierový rozvoj a naplniť očakávania obyvateľstva?

2) Celkový profil

- n Hlavné princípy EÚ: právna subjektivita, subsidiarita, solidarita a udržateľnosť.
- n Poľnohospodárstvo ako „odvetvie rozhodujúce o prežití“ (dlhodobá perspektíva).
- n Poľnohospodárstvo a lesníctvo ako garanti kultúrnej krajiny a živej bázy prírodných zdrojov.
- n Miestne orientovaná biodiverzita a citlivý manažment prírodných zdrojov ako vhodný model pestovania orientovaný na budúcnosť.

3) Základné štatistické údaje

- n Zvýšenie populácie (29%).
- n Zvýšenie celkovej výmery (34%).
- n Zvýšenie výmery poľnohospodárskej pôdy (44%).
- n Produktivita v poľnohospodárstve na obyvateľa a jednotku výmery (v priemere nižšia – dosahuje len 2/3).
- n Priemerný hrubý národný produkt na obyvateľa (40 % z priemeru EÚ).
- n Devízový kurz (neodráža paritu kúpnej sily - až do faktora 2,5).
- n Mzdy vo vidieckych oblastiach (dosahujú len 10% úrovne v susedných členských štátoch EÚ).

4) Aké sú hlavné problémy?

- n Nerovnováha medzi príspevkom do rozpočtu EÚ a požiadavkami na tento rozpočet.
- n Dedičstvo minulosti:
 - pomalý rozvoj vidieka (zaostávajúce regióny; centralizovaná správa, financovanie a podpora)
 - nejasné vlastníctvo a nedostatočná ponuka úverov

- vysoké úrokové sadzby
- nedostatok podnikateľských aktivít
- nedostatok moderných marketingových štruktúr
- zaostalý inštitucionálny rozvoj (najmä finančné nástroje pre zaostávajúce miestne subjekty)
- nedostatočne fungujúca občianska spoločnosť
- nedostatok inštitúcií reprezentujúcich farmárov (najmä poľnohospodárske komory s povinným členstvom).

n Hrozba modernej kolonizácie vo východných krajinách

(expolácia prírodných zdrojov vzhľadom na nízku cenu pôdy, lacnú pracovnú silu a tradične nižšiu citlivosť k životnému prostrediu; výkonné veľkovýrobné poľnohospodárstvo poškodzujúce životné prostredie, vidiecke oblasti a kultúrne dedičstvo).

5) Cesty, ktorými sa treba uberať

n Poľnohospodárstvo a lesníctvo začleniť do stratégie celkovej udržateľnosti.

n Vytvoriť primeranejšiu základňu pre rozpočet EÚ a národné rozpočty

(strategická daňová reforma s cieľom dosiahnuť potrebný manévrovací priestor pre spolufinancovanie; kapitálová daň a daň z prenosu informácií).

n Reforma ekologickej dane na podporu udržateľného rozvoja prostredníctvom stanovenia cien neobnoviteľných zdrojov, energie a dopravy na úrovni, ktorá úplne pokrýva náklady (dane zo spotreby zdrojov).

n Atraktívne, časovo limitované regionálne programy obnovy:

- reforma poľnohospodárstva
- rozvoj komunít
- regionálny rozvoj.

n Zvýšenie príjmov v kontexte regionálneho rozvoja.

n Úplná, na indexoch založená, podpora poľnohospodárstva v súlade s paritou poľnohospodárskych miezd.

n Spolufinancovanie všetkých podporných programov s cieľom dosiahnuť lepšiu samokontrolu.

n Vytvorenie atraktívnych programov pre úspešné multifunkčné poľnohospodárstvo a ochranu prírody.

n Investovanie do ľudského kapitálu (realizácia vzdelávacích a poradenských služieb, ako aj medzinárodnej výmeny).

Spracované zo zahraničných zdrojov.